

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת פרשת נצבים וילך, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון קה), והוא אוצר בלום מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בהרלוי"צ זצוקללה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ובאיזהו מקומן אף עברו עריכה קלה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבאר הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה מפיו של משיח, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,
מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות

845 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213
(718) 732-9017/8

נדפס באדיבות

The Print House
538 Johnson ave. Brooklyn, NY 11237
(718) 628-6700

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

"והיה כי יבואו עליך . . הברכה והקללה . . ושבת עד ה' גו'" – הביאור בזה ש"הברכה" היא חלק מהתהליך המביא לתשובה; ההבטחה שלכל אחד מישראל תהיה "ברכה" בראשית עבודתו.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק יד עמ' 118 ואילך)

יינה של תורה

ביאור הענין המובא בתוספתא, דהכהנים היו מקהילים את ישראל למצות הקהל; ביאור מה שזהו ענין עיקרי בהכהונה, בהקדם ביאור ענינם הכללי של הכהנים.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק יד עמ' 127 ואילך)

חידושי סוגיות

מביא שיטות הפוסקים גבי החיוב בזה"ז אם צריך לכתוב כל אחד ס"ת, ומקשה במה שנשתנה גדר הדין ולא מצינו שיקיימוהו בזה"ז; יבאר זה שס"ת של הציבור יוצא בו כל אחד כמו אתרוג השייך אל הקהל; יקשה דאינו כבאתרוג, כיון שצ"ל גם הכתיבה ע"י כל אחד, ויבאר שהוא מגדר תנאי ב"ד, ובזה יישב מה שנשתנה גדר הדין בזה"ז.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק כד עמ' 207 ואילך)

הוספה – דרכי החסידות

אגרת קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ מליובאוויטש בעניני עבודת חודש אלול – חודש הרחמים והסליחות.

(אגרות קודש חלק ג ע' תפח-תצא)

מקרא אני דורש

הברכה – חלק עיקרי בתהליך התשובה

"והיה כי יבואו עליך . . הברכה והקללה . . ושבת עד ה' גו'" – הביאור בזה ש"הברכה" היא חלק מהתהליך המביא לתשובה; ההבטחה שלכל אחד מישראל תהיה "ברכה" בראשית עבודתו

א. לאחר שמזהיר הכתוב (ריש פרשתנו) מפני העניינים הבלתי רצויים, שיבואו חלילה על ישראל באם ילכו אחר אלקים אחרים, מסיים (ל, א-ב) "והי' כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה, והשבות אל לבבך גו' ושבת עד ה' אלוקיך גו' בכל לבבך ובכל נפשך".

ומהמשך הפרשה מובן אשר המכוון בפסוקים אלו הוא, אשר גם מי שעבר על דרכי ה', הנה עי"ז שיבואו עליו "כל הדברים האלה גו' הקללה" יתעורר ליבו בתשובה "עד ה' אלקיך".

אלא שלפ"ז יש להבין מדוע נזכרת בפסוק גם "הברכה", הלא הגורם לשבירת הלב שמביאה להתעוררות בתשובה זהו דווקא דבר שהוא היפך הטוב, והיאך יתעורר בתשובה ע"י שתבוא עליו "ברכה".

ב. והביאור בזה:

דהנה, התשובה המדוברת בכתוב זה הבאה כתוצאה מ"הקללה", היא תשובה נעלית כזו שחודרת "בכל לבבך ובכל נפשך" (כלשון הכתוב). ומחייב הדבר, שכשם שהתשובה היא באופן נעלה ביותר עד שחודרת אל תוך פנימיות לבבו ונפשו, כך גם סיבתה – הרגש הצער של "הקללה", היא באופן מכאיב יותר מן הרגיל.

וע"ז בא הכתוב ואומר "כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה", היינו שכל פרטי "הקללה" יבואו על החוטא דווקא לאחר שבאו עליו כל פרטי "הברכה". וזאת משום שטבע בני אדם שעניין לא טוב הבא עליהם לאחר דבר טוב, נרגש חסרונו הרבה יותר מאילו הי' בא מלכתחילה ללא קדימת הטוב. וכידוע, שעשיר שנתהפך עליו הגלגל ונעשה עני, הרי צערו גדול פי כמה ממי שהוא עני מעודו.

ג. אלא שלביאור זה – ששלמות התשובה תלויה בתנאי של הקדמת "הברכה" לפני "הקללה" – אין קיימת האפשרות של תשובה שלימה במי ש"הקללה" אצלו באה ללא הקדמת "הברכה". ואילו כוונת הכתוב היא שכל אחד ואחד מבני ישראל יעשה תשובה.

והביאור הוא:

בתחילת פרשת ראה נאמר "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה'". רש"י נעמד על המילים אשר תשמעו ומפרש "על מנת אשר תשמעו". ובפשטות כוונתו להסביר דברי הכתוב "אשר תשמעו" – דלכאורה הרי זהו תנאי (דבאם "תשמעו" תהיה הברכה), ומתאים יותר הי' לכתוב "אם תשמעו", דמשמעו שזהו דבר התלוי בבחירת האדם, וכפי שממשיך הכתוב בסיפא דקרא "אם לא תשמעו". אלא, דמשינוי זה גופא מרישא לסיפא דקרא, למד רש"י שזהו בדווקא, כדלקמן:

החילוק בין "על-מנת" ל"אם" בפשטות הוא: הלשון "אם" פירושה, שרק לאחר קיום התנאי יתקיים הדבר הבא בעקבותיו, וכן הוא בנדו"ד בנוגע ל"קללה" שתבוא רק "אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלוהיכם". לאידך, הלשון "על-מנת" פירושה שהדבר ניתן מיד, אלא שהנתינה היא על-מנת שיעשה עניין פלוני. וכן הוא בנדו"ד גבי עניין "הברכה", שניתנת מיד עוד קודם קיום התנאי, וזאת "על-מנת אשר תשמעו".

ולפי זה הרי אין לך אדם מישראל שלא מקבל את "הברכה" בראשית דרכו. דגם מי שחטא ופגם ועבר את הדרך ונענש ע"ז, וודאי הדבר שהייתה "הברכה" בתחילה, אלא שלאחר מכן כשלא קיים את התנאי – על מנת אשר תשמעו – באה הקללה.

ונמצא שעניין זה המבואר בפרשתנו, ש"כל הדברים הדברים האלה הברכה והקללה", מביאים לידי תשובה שלימה "בכל לבבך ובכל נפשך", זהו עניין השייך לכל אחד ואחד מישראל.

יינה של תורה

עיקר ענין הכהנים – הפיכת הרע לטוב

ביאור הענין המובא בתוספתא, דהכהנים היו מקהילים את ישראל למצות הקהל; ביאור מה שזהו ענין עיקרי בהכהונה, בהקדם ביאור ענינם הכללי של הכהנים

א. גבי מצוות הקהל האמורה בפרשתנו (נצבים לא, י, איתא בתוספתא (סוטה ז, ח): "אותו היום כהנים עומדים בגדרים ופרצות וחצוצרות של זהב בידיהם, תוקעין ומריעין ותוקעין (על מנת להקהיל את העם לביהמ"ק). כל כהן שאין בידו חצוצרות אומרינ דומה זה שאינו כהן".

ולכאורה יש להבין, הלא עיקר ענינם של הכהנים הוא לעמוד ולשרת בביהמ"ק, כמבואר ברמב"ם (הל' כלי המקדש פ"ד ה"א) ש"הכהנים הובדלו כו' לעבודת הקרבנות", ומהי שייכותם המיוחדת של הכהנים למצות הקהל בכלל, ובפרט לתקיעת החצוצרות שהיתה רק הכשר למצוה זו, ועד שעניין זה היה הוכחה על עצם הכהונה – שכהן שלא החזיק בידו חצוצרה אמרו עליו שאינו כהן.

ב. והעניין יובן בהקדם ביאור בכללות עניין הכהונה:

על הכהנים נאמר (ברכה לג, י) "ישימו קטורה באפיך וכליל על מזבחיך". ומכך שמפרט הכתוב את עבודת הקטורת בפ"ע, מובן שישנה חשיבות מיוחדת בעבודה זו הנעשית ע"י הכהנים, ודוקא בה מתבטא תוכן עבודתם בכלל.

לקראת שבת

והנה בספרי (על אתר) מפרש שהפסוק מדבר בקטורת הנכנסת "באפיך" – לפני ולפנים, היינו בקטורת שמכניס הכה"ג לקודש הקדשים ביוה"כ. וממילא מובן שהביטוי לתוכנה המיוחד של עבודת הכהונה הוא בהקטרת הקטורת ביוה"כ. דבשונה מהקטורת המוקטרת בשאר ימות השנה, הרי שבקטורת המוקטרת ביוה"כ חייבים ליתן את העשב "מעלה עשן", ואם לא נתן חייב מיתה.

והנה בזוהר (ז"ח שה"ש) מבואר טעם הקטורת, שעבודתה היא "להעביר הזוהמא וטינופא דיצה"ר", וביאור הדברים: הסממנים שמהם נעשתה הקטורת לא היו ראויים למאכל אדם, ובתוכנם הרוחני הם מרמזים לעניינים המנגדים לקדושה, ועד לסממן ה"חלבנה" שריחו רע שמרמז על הדרגה הנמוכה ביותר. וע"י הקטרתם לה' באופן של "ריח ניחוח לה'" נפעל שגם אותם עניינים נהפכו ונתעלו לקדושה.

ולכאורה, כיון שכל עניין הקטורת הוא להעביר את הזוהמא של הרע בעולם, מהו הצורך בהקטרתה ביוה"כ, הלא אמרו חז"ל (יומא כ, א) ביומא דכפורי לית ליה (לשטן) רשותא לאסטוני". אלא מוכח שעבודת הקטורת ביוה"כ מיוחדת ושונה בעניינה משאר ההקטרות במשך השנה, כדלקמן.

ג. דהנה, בעבודת התשובה ישנם שני אופנים, תשובה מיראה ותשובה מאהבה. עבודת התשובה של האדם במשך השנה היא תשובה מיראה שעל ידה זדונות נעשות לו כשגגות, ואילו עבודתו ביוה"כ היא עבודה מאהבה שעל ידה זדונות נעשו לו כזכיות. ועבודה זו דיוה"כ היא תשובה מעומקא דליבא, עבודה שלמעלה מטעם ודעת מצד הניצוץ האלקי המתגלה אצל כל יהודי ביום הקדוש.

ועפ"ז מובן ההבדל בין הקטורת של יוה"כ לבין הקטורת של כל ימות השנה. הקטורת דכל השנה אכן מעברת את הזוהמא, אבל עניינה הוא רק בצד השלילי – להעביר ולמחוק את העניינים של הרע. וזהו ע"ד עבודת התשובה של כל השנה, תשובה מיראה באופן של שלילה, ביטול בפני אדון כל. לעומת זאת, הקטורת דיוה"כ פועלת בעולם פעולה חיובית, שאותם ענייני הרע הופכים לטוב ולקדושה. ע"ד עבודת התשובה ביוה"כ, תשובה מאהבה באופן של התקרבות האדם לקב"ה – תשובה באופן חיובי, עד שזדונות נעשים לו כזכיות. ולכן מקטירים את הקטורת ביוה"כ דוקא בקודש הקדשים, כיון שמגיעים לדרגה שלמעלה ממדידה והגבלה, שזהו העניין של קודש הקדשים – "מקום הארון אינו מן המידה" (יומא כא, א) (דזה שהארון היה במידה מסוימת, ואעפ"כ לא תפס מקום במידות קודש הקדשים, זהו מפני שענינו של קדה"ק הוא למעלה מהגבלה).

וזהו העניין שדוקא ביוה"כ העשב "מעלה עשן" מעכב, כיון שזה מורה על עליית הקטורת למעלה מעלה, למקום שלמעלה ממדידה והגבלה. משא"כ בשאר ימות השנה, שזה לא עניין של עלייה אלא שלילת הרע בלבד.

לקראת שבת

ט

ד. ע"פ כל הנ"ל מובנים דברי התוספתא, שעניין עיקרי בעבודת הכהנים הוא להקהיל את ישראל בחצוצרות, שישתתפו במצות הקהל. שהרי כשבא זמן "הקהל" – שכל ישראל נקהלים ובאים לביהמ"ק לשמוע תורה מפי המלך "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'", היינו שפועל בהם – גם במי שנמצא בדרגה נמוכה מאוד – שיתעלו בעבודתם וקירובם לה', מובן שהכהנים, שעיקר עניינם הוא לפעול עליית העניינים התחתונים לקדושה כנ"ל, צריכים לעורר ולסייע את ישראל בזה.

ולכן הם גם יצאו ל"גדרים ופרצות" ולא תקעו רק בביהמ"ק, כיון שעבודתם היא לפעול גם מחוץ לירושלים, מחוץ לגבולות הקדושה, ולהשפיע גם על העם הנמצא שם שיבוא לביהמ"ק "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את ה'".

וזוהי אכן הבחינה של כהן. דדוקא כהן שיוצא להקהיל את העם, ולכנסם לביהמ"ק מקום השכינה, מוכיח למפרע שעבודתו במשך כל שבע השנים שקודם לכן היתה כדבעי. אך באם אינו עושה עבודה זו הרי "דומה זה שאינו כהן".

חידושי סוגיות

קיום מצות כתיבת ס"ת לכל אחד בזה"ז

מביא שיטות הפוסקים גבי החיוב בזה"ז אם צריך לכתוב כל אחד ס"ת, ומקשה במה שנשתנה גדר הדין ולא מצינו שיקיימוהו בזה"ז; יבאר זה שס"ת של הציבור יוצא בו כל אחד כמו אתרוג השייך אל הקהל; יקשה דאינו כבאתרוג, כיון שצ"ל גם הכתיבה ע"י כל אחד, ויבאר שהוא מגדר תנאי בי"ד, ובזה יישב מה שנשתנה גדר הדין בזה"ז

"ועתה כתבו לכם את השירה הזאת"

(פרשתנו לא, יט)

א.

דברי הרא"ש, ומחלוקת הש"ך ושאר הפוסקים אי איכא חיוב כתיבת ס"ת בזה"ז

גבי המצוה שנאמרה בפרשתנו (לא, יט) "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני"גו", איתא בגמרא (סנהדרין כא, ב): אף על פי שהניחו לו אבותיו לאדם ספר תורה מצוה לכתוב משלו. וכתב ע"ז הרא"ש (הל' קטנות ריש הל' ס"ת) ד"האידינא שכותבין ספר תורה ומניחין אותו בבתי כנסיות לקרות בו ברבים, מ"ע היא על כל איש ישראל. . לכתוב חומשי תורה ומשנה וגמרא ופירושי' להגות בהן הוא ובניו, כי מצות כתיבת ספר תורה היא ללמוד בה. . הם הם הספרים שאדם מצווה לכתבם". וממשמעות דבריו נראה, דבזמן הזה מתקיים החיוב רק במה שיכתוב לעצמו משאר ספרים ולא בכתיבת ספר תורה, וכן הסיק הש"ך להדיא (יו"ד סי' ער סק"ה) דבזמן הזה המצוה היא דוקא באלו ולא בס"ת.

לקראת שבת

יא

ויש לעיין, מאי טעמא נשתנה גדר המצוה בזה"ז. ועוד צריך ביאור, מהו שהדגיש הרא"ש
דהאידינא כותבין ס"ת ומניחין לקרות בו ברבים.

והנה, בכ"כ פוסקים (ב"י, ב"ח וט"ז ליו"ד שם) מפורש דלא כדברי הש"ך, דודאי לא נתכוין
הרא"ש שנפקע החיוב דכתיבת ספר תורה, אלא רק שהאידינא ניתוסף עוד חיוב לבד מכתיבת
ס"ת, מה שצריך כל אחד לכתוב (או לקנות) לעצמו גם משאר הספרים, כיון שטעם המצוה
הוא מצד "ולמדה". וכ"כ כמה פוסקים אחר זמן הש"ך¹. ועפ"ז תימה גדולה מה שלא מצינו
בכל ישראל שמיד בהתחייב בעול המצוות² יכתוב כל אחד ספר תורה לעצמו, וצ"ע טובא איך
יוצאין ידי המצוה בזה"ז.

והנראה לומר בביאור כוונת הרא"ש במה שהדגיש המנהג לקנות ס"ת לכל הציבור, דאין
כוונתו רק שישנם יחידים המקיימים כתיבת ס"ת ומניחין הספר בבתי כנסיות, אלא דבזה ר"ל
דהאידינא אף שישנו להחייב דכתיבת ספר תורה על כל אחד, מ"מ, מתקיים בזה עצמו מה
שכל הציבור כותבין ספר תורה המיוחד לקהל (מלבד מה שיש יחידים הכותבים ומניחין בבתי
כנסיות), כמשי"ת להלן.

ב.

ביאור קיום המצוה בה"ז כמו אתרוג של ציבור, וקושיא ע"ז דהבא בעינן מעשה בתיבה

הנה, בהשקפה ראשונה נראה שאין שייך כלל לצאת בספר הנכתב ע"י הקהל, דהא אפילו
בספר של שותפין כבר הוכיחו בכמה ספרים³, דאין יוצאין בו י"ח מצוה זו, אלא צריך כל אחד
שיכתוב לבדו. ועוד זאת, דמצינו⁴ בנוגע לנכס השייך לציבור שאין בזה חלק הקנוי לכל אחד
ואחד, דאחר שנעשה קנוי לכל הציבור אינו כמו נכס של שותפין שיש לכ"א חלק בו, אלא הוא
גדר בעלות חדשה דכל הציבור יחדיו, ולכן אמרו (ראש השנה ז, רע"ב. וש"נ) דיחיד המקנה דבר
לציבור בקדשים וכו' צריך שימסרנו לציבור "יפה יפה" ולא ישאיר לעצמו חלקו בזה.

---

(3) ראה חי' רעק"א ופתחי תשובה (סק"א) ליו"ד
שם. יסודי ישרון ח"ב ע' צב.

(4) ראה המובא בפתחי תשובה ליו"ד שם סק"ג.
יסודי ישרון שם עמ' צ. עמ' קמו. לקמן הערה 8.
וכבר דשו בה רבים.

ראה מפענת צפונות פ"ד ס"ב וס"ד. ועוד.
לקו"ש חי"ח ע' 112. חל"ג ע' 110. ועייג"כ בנוגע
לנדוד"ד – ס"ת – מפענת צפונות (פ"א ס"ה. וש"נ)
שלהרגצ'ובי לא שייך בי' קנין ליחיד מכיון שהוא
דבר שבקדושה.

---

(1) ראה שאגת ארי' סי' לו. ברכי יוסף ליו"ד שם
שו"ת חת"ס יו"ד סג"ד. ועוד.

(2) במנ"ח מצוה תריג (קרוב לסופה) שלהסברא
שהמצוה היא כתיבה לחוד (ולא – ללמוד בה), לא
נקרא ביטול מ"ע עד שימות ולא יכתוב ס"ת (וראה
דעת קדושים לסי' ער סק"ד). אבל [נוסף לזה שנפסק
הדין בשו"ע כדעת הרא"ש שהמצוה היא ללמוד בה
(שלכן חייבים האידינא בכתיבת חומשי תורה כו'),
כנ"ל – הרי"ן גם לדידי' לא קיים המצוה עד שיכתוב.

לקראת שבת

אמנם, בנוגע לדין אתרוג דצ"ל "משלכם", נפסק (שו"ע או"ח סתרי"ח ס"ז) דאין יוצאין באתרוג של שותפין אלא צ"ל "כולו שלו" (לשון הרשב"ם ב"ב קלז, ב"ד"ה יצא), ואעפ"כ "נוהגין במקום שאין אתרוג מצוי שכל הקהל קונים אתרוג בשותפות. . מפני שכיון שקנאהו לצאת בו מסתמא הוי כאילו פירשו שכל הקהל נותנים חלקם לכל מי שנוטלו לצאת בו על מנת שיחזירוהו להם" (או"ח שם ס"ט⁵). היינו דכיון שכוונת כל הקהל בקניית האתרוג הוא ע"מ לקיים המצוה שציותה תורה, בודאי מתכוין כל אחד להקנות חלקו לכל מי שיצטרך, וא"כ כל מי שיטול האתרוג קונה מכולם האתרוג לעצמו (ע"מ להחזירו אח"כ), ובזה נעשה "כולו שלו".

ועפ"ז הי' נראה לבאר גם בנדו"ד, דזהו כוונת הרא"ש, שכיון שבזמן הזה מצינו מי שכותבין ס"ת עבור כל הקהל, וזהו מחמת מה שא"א לכל אחד לקיים בעצמו (מפאת הממון הרב הדרוש לזה וכיו"ב), הרי בודאי מתכוין כל אחד להקנות חלקו בהספר לכל אחד מהקהל על מנת שיוכל לצאת בו חובת המצוה⁶. ולכן עדיף טפי מס"ת של שותפין, כמו באתרוג.

איברא דא"א לומר כן, דהא חילוק גדול איכא בין מצות אתרוג לנדו"ד, דבאתרוג המצוה היא הנטילה וזה מקיים כל אחד בעצמו, ורק דאיכא תנאי שיעשה מעשה הנטילה באתרוג שהוא שלו, ובזה שפיר מהני מה שמקנה לו חברו חלקו בהאתרוג, דבזה נעשה האתרוג שלו. משא"כ במצות ס"ת, דהחייב הוא מעשה הכתיבה בעצמו (או ע"י סופר שהוא שלוחו), מה יועיל זה שהקנה לו חברו חלקו בהספר הא לא עשה מעשה הכתיבה, לא הוא ולא שלוחו, דהכוונה הנ"ל שישנה לכל אחד מהקהל מועיל רק לדיני בעלות, שיכול להחשב כשלו, אבל אי אפשר מצד כוונה זו להחשב כאילו כתב כל אחד ואחד הספר בעצמו.

וגם מה שמצינו דאפשר לצאת במצוה זו גם בקניית ספר תורה, ולא רק בכתיבתו, הא כבר כתב ע"ז הרמ"א (יו"ד סי' ער ס"א) דאם קנה ולא הגי' בו דבר בעצמו – "הוי כחוטף מצוה מן השוק ואינו יוצא בזה".

ג.

קיום מצות הכתיבה ע"י תנאי בית דין להיות הכתיבה בשליחות כל אחד

ויש לומר באופן מחודש, דבנדו"ד איכא גדר חדש מה שמצינו (כתובות קו, ב. וש"נ⁷) גבי קדשים שהקדישו למקדש, ד"לב בית דין מתנה עליהן" שיוכלו להשתנות מקדושת הגוף

הרי "כל הקהל נותנים חלקם" לכאו"א מהקהל בשעה שלומד בהם כדי שיוכל לקיים מצותו, או בלב ב"ד מתנה.

(7) וראה שד"ח שצויין בהערה 5, דמה שיוצאין באתרוג הקהל הוא ג"כ מטעם זה.

(5) וראה שד"ח כללים מע' הלמ"ד כלל קמא אות נא.

(6) ועד"ז בנוגע לספרים כו' (לדעת הש"ך – הובאה לעיל – שהאידינא המצוה "דוקא באלו") – שמכוין שכופין בני העיר "לקנות גם תורה שבע"פ כולה" (ה' ת"ת לרבינו הזקן פ"ד הי"ג ובקו"א שם. וש"נ).

לקראת שבת

יג

לקדושת ממון וכו'. ועד"ז בדין ס"ת אפשר לומר, דהטעם מה שלכל אחד נחשב כספר שלו, אינו ע"י כוונת כל אדם מן הקהל, אלא ע"י כוונת ראשי הציבור, "בית דין"⁸.

וכיון שהדבר תלוי בכוונת ב"ד, יש לומר דכוונתם מועלת לא רק להיות הספר קנוי לכל אחד, אלא אף כתיבת הספר נעשה ע"י ראשי הציבור עבור כל אחד מאנשי הקהל⁹, שתה"י הכתיבה בשליחותם¹⁰. וכיון שהספר מונח בבתי כנסיות, שיכולין כל אחד לעלות ולקרוא בו, הרי בזה נחשב שכתבו כל אחד ספר לעצמו באופן שיוכל לקיים בו "ולמדה"¹¹.

ומה שאין צריך להתנות בפירושו אצל הסופר, שיכתוב בשליחות כל אחד, ג"כ מובן – דהא מצינו שתנאי ב"ד מועיל גם אם עושה המעשה בשליחות הבי"ד לא ידע כלל הכוונה שנתכוונו ב"ד בזה¹², כמו ששה דברים שצריך לכיון בשעת הקרבת הקרבן, ד"אף מי שלא הי' בליבו לשם אחת מכל אלו כשר שתנאי ב"ד הוא" (זבחים ב, ב).

א) מצד "לב ב"ד מתנה" ה"ז כאילו נכתבה עבור כאו"א מהציבור בפ"ע. ולהעיר מהחילוק בין ירושה לשותפות (בכורות נו, ב ובפרש"י ד"ה וכשחייבין).

ב) עוד מקום לומר חידוש אבל בסברא חזקה: "כתבו" ה"ז בדוגמת "ולמדה". וכשם ש"ולמדה", הרי החיוב הוא על כאו"א, אבל אפשר ואדרבא משובח בדיבוק חברים, עד"ז גם כשרבים (כרוב עם – הדרת הס"ת) עושים שליח אחד לכתובה. ועכ"פ מקויים באופן דלכתחילה.

וי"ל רמז לכ"ז – מ"ת הי' באופן כזה: תיכף נעשית התורה "מאורסה" של כאו"א בפ"ע (שלכן מותר ללמדה, משא"כ עבורם – סנהדרין נט, רע"א), נוסף על שניתנה "מורשה קהלת יעקב".

נועד"ז מצינו בסוכה: כל ישראל ראוין לישב בסוכה אחת (סוכה כז, ב), ולכאו"א – ג' דפנות כו' בפ"ע.

(משא"כ בקרבן תמיד, דחלק כאו"א נפרד – ראה מפענה צפונות ולק"ש שנסמנו בהערה 4. וש"ג).

11) ואף שהטעם שהלוקח ס"ת הוא כחוטף מן השוק הוא משום דלא טרח בה (נמוק"י להלכות קטנות שם, ועוד), והרי גם כאן לא טרח בה [ובמשתתף חכמים (קונטרס על מ"ע שבספר אהבה) כתב מטעם זה שהכותב ס"ת לחבירו בלי ידיעתו אין חבירו יוצא בה מכיון שלא טרח בה כלל] –

– שאני בנדוד, שע"י "לב ב"ד מתנה" ה"ז כאילו הוא "שכר לו סופר לכתוב לו ס"ת", שיוצא בזה לכל הדיעות, כפסק הרמ"א יו"ד שם.

---

8) ראה רש"י שבועות יא, א ד"ה לב: וכל מידי דציבור נותנין ב"ד לב. ולהעיר, שבספר "קובץ" לרמב"ם הל' ס"ת שם כתב, שמתעם זה יחיד המקדיש ס"ת לציבור לא אבד מצותו כי לב ב"ד מתנה שלא מסרו לציבור אלא לקרות בה. וראה גם בני יונה להל' ס"ת ער ס"א.

9) ראה גם שו"ת קנאת סופרים (למהרש"ק) תשובה ה, להסברא שיוצאין בס"ת של שותפין כי אמרינן יש ברירה*, דבשעה זו דשותף א' נוטלו הוי כשלו כולו. . . ואף דאח"כ נתנו לחבירו הוי רק כמכרו לו. . . והשני לא הוי כקונה מן השוק כיון דס"ל יש ברירה א"כ הוברר הדבר בשעה דהוי בידו כאילו הוא כתבו מתחילה.

10) ואף שלהסברא שאין יוצאין בשל שותפות ה"ז משום שצ"ל "כולו שלו" (כבאתרוג) – יש לומר* בכמה אופנים, ומהם:

(* והרי זהו הטעם לפס"ד הרמ"א שהובא לקמן סעיף ד. דבאתרוג של שותפין אמרינן "אדעתא דהכי קנאוהו", כמ"ש במג"א שם סק"י (והוא מתשובות הרשב"א סי' תנו וראה ר"ן בנדרים (מה, ב) דבאין בו דין חלוקה (בכה"ג דעיקרו של דבר נתברר כבר משעה ראשונה) לכו"ע אמרינן יש ברירה).

(* גם להדיעות שלא אמרינן בזה יש ברירה (ראה מג"א או"ח סתרו"ח סק"י ש"טוב להכריז שיתן כל אחד חלקו לחבירו במתנה", ולא לסמוך על הדיעות דיש ברירה).

לקראת שבת

ואין זה כס"ת של שותפין, דהתם לא יועיל אף אם תהי' בדעתם להקנות זל"ז, דהא אי אפשר לידע מתחילה מתי יקיימו הלימוד והקריאה בספר שיוכלו להתנות ע"ז בדעתם מתי יהי' שייך כולו לכל אחד מהם. משא"כ בתנאי שהוא ע"י הקהל, אין צריך כלל שיהי' תנאי מפורש כנ"ל, וא"כ אין צריך גם שידעו ברור מתחילה באיזה זמן יקיים כל אחד את ה"ולמדה", אלא הוא בדרך ממילא מתנאי ב"ד, שבזמן שיעלה לקרות בהספר ייעשה "שלו", ואז הרי הוא לומד בספר תורה השייך לו ושנכתב בשליחותו.

ועוד יש להרחיק ע"פ חידוש זה נפקותא להלכה, במי שנולד אחר שכתבו כבר הספר (דתנאי שעשו ב"ד בזמן הכתיבה אינו יכול לחול עליו), כיון שמחוייבים מזמן לזמן להגי' הספרים שבבתי הכנסיות, הנה הגהה זו יכול להיות עלי' תנאי הציבור שתיעשה בשליחות אלו שנולדו אח"כ, ו"כל המגי' ס"ת ואפילו אות אחת הרי הוא כאילו כתב כולו" (מנחות ל, א).

ד.

עפכ"ז ביאור מה שנשתנה דין הכתיבה, מצד אופן הלימוד כס"ת בזה"ו

אבל עדיין צ"ע בכל זה, דהא במצות ספר תורה, כיון שגדר המצוה הוא כנ"ל על מנת ללמוד בהספר, מובן שהחיוב שנתכוונה תורה הוא שצריך להיות לכל אחד ספר השייך אליו בכל עת, שבזה יוכל תמיד ללמוד בו. וא"כ, אין שייך לכאורה כל התנאי הנ"ל, דבשלמא במקום שצריך להיות שלו רק לרגע אחד, כמו בנטילת אתרוג, שפיר אפשר שיהי' תנאי דבזמן שמקיים כל אחד הנטילה הנה אז מקנים לו האתרוג כל אחד משאר הקהל, ולאחר שמקיים המצוה יחזירנו הוא ויקנה חלקו ביחד עם שאר הקהל עבור מי שיקיימנה אחריו (ואף באתרוג של שותפין, אם יתכוונו לעשות כן שיהי' לגמרי של אחד מהן לרגע אחד יוכל הלה לצאת בו (רמ"א שם), כמו שחילקו בזה האחרונים¹³ בין אתרוג לס"ת). משא"כ בנדו"ד, כיון שעל כרחך גדר החיוב שנתכוונה תורה בתחילה הוא שיהי' הספר שייך לו תמיד, איך אפשר שיועיל התנאי להיות הספר שייך באותו הרגע לכל אחד ואחד באופן ששייך רק אליו (ולא יהי' כס"ת של שותפין).

ויש לומר דזהו שנתכוין הרא"ש בדבריו, דכיון שבזמן הזה ישנם ריבוי ספרים שיכולים ללמוד בהם מלבד ספרי תורה, לכן נשתנה גדר הדין ממה שהי' בדורות הראשונים, דבדורות הראשונים שעיקר הלימוד הי' בכל הזמן מתוך הס"ת עצמו¹⁴, היו מוכרחין כל אחד שיהי' קנוי

א ובפרש"י) ב"ב (מג, א) דמשמע שם שס"ת של עיר אינה בשביל לצאת בה ידי כתיבת ס"ת כ"א רק "לשמיעה קאיי" (ב"ב שם), ולכן אפשר לכתוב חלקו לנשיא (נדרים שם) [וכמו שהביאו אחרונים ראי' משם שאין יוצאים כס"ת של שותפות] –
כי (נוסף לזה שבכמה אחרונים דחו הראי' מסוגיות

12) ראה ריטב"א שבועות יא, א. רמ"א או"ח סקנ"ד ס"ח, יו"ד סג"ט ס"ב. ועוד.

13) ראה פתחי תשובה שבעה ע"ה 3. שו"ת קנאת סופרים תשובה ב, ד"ו. ועוד.

14) ע"פ המבואר בפנים מובן ג"כ שאין קושיא (על הביאור שבפנים) מסוגיות הגמ' בנדרים (מח,

לקראת שבת

טו

לו לבדו כל הזמן הס"ת שיוכל להיות אצלו "ולמדה", דהרי כל אדם הי' מקיים ה"ולמדה" בכל יום מתוך ספר התורה שלו, ולזה מוכרח הוא בספר תורה פרטי. אמנם בזמן הזה, קיום ה"ולמדה" בהספר תורה עצמו¹⁵ הוא רק בעת שעולין וקורין בו בבתי כנסיות¹⁶, כמו שהדגיש הרא"ש, וא"כ על כרחך צריך לומר דאינו מחוייב שיהי' הס"ת תחת ידו בכל עת ובכל שעה¹⁷, ולפיכך בזה סגי שבאותו הזמן שעולה לתורה ומקיים ה"ולמדה" יהי' התנאי מועיל להיות הס"ת שלו.

לקרות בו הוא ובניו (ולא – רק בבית הכנסת) פשיטא דגם האידנא זהו עיקר קיום מ"ע שהרי הוא נוהג בו כמו שהיו נוהגים בדורות הראשונים". אבל נוסף לזה שגם לדבריו כתיבת ס"ת כדי לקרות בה ברבים היא ג"כ קיום מצוה, הרי מכיון שכבר נהגו ישראל שלא ללמוד בס"ת (וראה פרישה שם (סק"ח) שלא "לזוזל בכבוד ס"ת"), א"כ האידנא קרייתה ברבים זוהי עיקר מצותה. וראה לבוש יו"ד שם ס"ב: וחייבים לכותבה לקרות בה ברבים (אבל ראה הערה הקודמת).

17 ראה עד"ז שו"ת נפש חי' יו"ד סי' עה (אלא שהוא כתב שמשו"ז האידנא לא הוי המצוה שכ"א יכתוב ס"ת לעצמו, ומספיק זה שיש להציבור ס"ת א' לקרות בה).

הנ"ל, הרי) בדורות הראשונים שלמדו בס"ת לא יצאו בשל שותפות מכיון שצ"ל תח"י תמיד (להדיעות הנ"ל הערה 13). וראה גם יומא (ע, א) סוטה (מא, א) – "כל אחד ואחד מביא ס"ת מביתו כו".

15 אף שגם האידנא יש לימוד (לכאו"א) בס"ת – ט"ז (סק"ב) ומג"א (סק"א) או"ח סרפ"ה. שו"ע אדה"ז שם ס"ד. – וצע"ג (שלמרות השו"ע) לא ראינו זה רק בעליה לתורה (רק באריז"ל וכו' – שהי' מעביר הסדרה בס"ת – ש' הכוונות סדר שבת ענין ליל ו'. פע"ח ש' הנהגת הלימוד. שיי"ח פ"ג). ובדבר הרגיל כיו"ב בכל ע"ש גם לא ראינו ראוי (שד"ח כללים מע' ל כלל עז. וש"נ).

16 בב"י לטו"ד שם (בסופו) "אבל לכתוב ס"ת

דרכי החסידות

אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ
מליובאוויטש בענייני עבודת השי"ת

"התשובה דר"ה היא על מה שעושים ע"פ שכל"

"העבודה של עשרת ימי תשובה הוא שיעבוד הרצון אך ביום הכיפורים
צריכים להתענג מהיום כיפורים'ס תענוג רוחני"

ארבעת ימי הסליחות כנגד ארבעת עיקרי המידות

חודש אלול הוא הזמן הקבוע והמסוגל לחשבון הנפש בכלל, ולעבודה הפרטית של תשובה בלבושי הנפש: מחשבה, דבור ומעשה. סליחות הוא הזמן הקבוע והמסוגל לתשובה במידות הנפש.

המידות הגם שמספרם הוא שבע, אולם עיקרי המידות הנם שלוש: חסד, גבורה ותפארת.

עיקר עניין המידות הוא התוקף, היינו מילוי רצון המידה בפועל, שבזה ישנם שני אופנים: (א) בדרך ניצחון, (ב) בדרך מלוכה וממשלה.

סליחות הוא זמן התשובה במידות והוא זמן מסוגל לתקון המידות. זו הסיבה שימי הסליחות אינם פחותים מארבעה ימים, שכן עיקר המידות הם ארבע: חסד, גבורה ותפארת. ומידת הנצח או מידת המלכות.

העבודה של ראש השנה הוא קבלת עול

ראש השנה הוא הזמן הקבוע והמסוגל לתשובה ותיקון בעניין השכל. העבודה של ראש

לקראת שבת

ז

השנה הוא קבלת-עול, לקבל עול מלכותו ית'.

ביום ראשון, ערב ראש השנה תרל"א (מספר כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב) בעת שכ"ק אאמו"ר (מהר"ש) הגיע מאוהל הסבא (אוהל, ציון כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק), נכנסתי אליו בכדי לשאול מהי העבודה של ראש השנה.

השיב לי כ"ק אאמו"ר: העבודה של ראש השנה הוא קבלת-עול. לקבל על עצמך את עול העבודה של תורה ומצוות. כשם שחייל מקבל על עצמו את העול בדבר אותו נצטווה לעשות. המילים הספורות המיוחדות הללו, אז כבר הספיקו עבורי, ביקשתי את ברכתו ופניתי לאמירת תהלים.

תקיעת שופר – זמן התשובה על השנה העוברת

יום ראשון, ערב ראש השנה תרל"ד, בעת שכ"ק אאמו"ר (מהר"ש) הגיע מאוהל הסבא (אוהל, ציון כ"ק אדמו"ר בעל צמח צדק), נכנסתי אליו לקבל את ברכת ערב ראש השנה ("ערב ראש השנה ברכה"). שאל הוא אצלי, אם יודע אני מהי העבודה של ראש השנה?

השבתי לו: לפני שלוש שנים (בער"ה תרל"א) אמרתם לי שהעבודה של ראש השנה הוא קבלת-עול. לקבל על עצמך את עול העבודה של תורה ומצוות. כשם שחייל מקבל על עצמו את העול בדבר אותו נצטווה לעשות.

ענה כ"ק אאמו"ר: זהו אכן דבר נכון שהעבודה של ראש השנה הוא קבלת עול, אולם זהו רק העבודה על 'להבא', לקראת השנה החדשה. אך צריכים הלא לתקן גם את השנה העוברת. התיקון של השנה העוברת הוא על-ידי תשובה. זמן התשובה הוא בשעת תקיעת שופר.

הבעל שם טוב אומר משל על תקיעת שופר: מלך שלח את ילדיו אל יער גדול לצוד חיות. הילדים טעו בדרכם והחלו לקרוא אל האבא אך לא קבלו כל מענה. חשבו הילדים שמא שכחו את שפתם הם והחלו לצעוק אל האבא מעומק הלב: "אי אי... ללא מילים, קול פשוט בלבד. מיד השיב להם אביהם.

התשובה של ראש השנה הוא על החיסרון בקבלת עול ועל כל מה שעושים על פי שכל והבנה. ההנהגה של יהודי בתורה ובמצוות, צריכה להיות רק מצד קבלת עול.

העבודה של עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים

הזמן של עשרת ימי התשובה שבין ראש השנה ליום הכיפורים, הוא זמן קבוע ומסוגל לתשובה ותיקון של כוח הרצון. והזמן של יום הכיפורים הוא זמן קבוע ומסוגל לתשובה ותיקון של כוח התענוג.

[בשני עניינים אלו של זמני התשובה והתיקון של כוח הרצון והתענוג, ישנם עניינים עיוניים וארוכים והנני (כותב כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ) להעתיק רשימות מזמנים שונים:]

לקראת שבת

בשעה חצי העשירית (מוצאי ר"ה תרס"ח) הייתי אצל כ"ק אאמו"ר (מוהרש"ב) ואמר לי: במוצאי ראש השנה תר"מ נכנסתי לכ"ק אאמו"ר (מהר"ש) ואמר אשר במוצאי ר"ה תקס"ב אמר כ"ק רבנו הזקן: "העבודה של ימי התשובה שבין ר"ה ליוהכ"פ, הוא שיעבוד הרצון בדרך קבלת עול ובתנועה של תשובה".

"ביום הכיפורים (אמר כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב במוצאי יוהכ"פ תרנ"ט) צריכים להתענג מהתענית ומענייני היום. ערב יום הכיפורים, עד לאחר 'על חטא' שלאחרי קבלת התענית. הוא זמן של מרירות. אולם מ'כל נדרי' מתחיל התענוג הרוחני של יום הכיפורים ("דער יום הכיפורים'ס תענוג רוחני"). ביום הכיפורים צריך הגוף להתענג מיוהכ"פ, ועל ידי זה נעשה התיקון של כוח התענוג".

לזכות

החתן הרה"ת שניאור זלמן
והכלה מרת דבורה מירל שיחיו

ווינגארטען

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ
יה"ר שיהיה הבנין בנין עדי עד
על יסודי התורה והמצוה

*

נדפס ע"י משפחתם שי

לזכות הילד

חיים ברוך שי

לרגל הולדתו בשעטומ"צ

ביום ב' מנחם אב ה'תשס"ו

נדפס ע"י הוריו

הרה"ח ר' **הלל ראובן** ומרת **חנה** שיחיו

סקאפ

יה"ר שיזכו לגדלו לתורה, חופה ומע"ט

מתוך בריאות, נחת והרחבה

* * *

לזכות הילד

שניאור זלמן שי

לרגל הולדתו בשעטומ"צ

ביום י"ח תמוז ה'תשס"ו

נדפס ע"י הוריו

הרה"ח ר' **בן ציון** ומרת **חנה** שיחיו

לו

יה"ר שיזכו לגדלו לתורה, חופה ומע"ט

מתוך בריאות, נחת והרחבה

לזכות הילדה
חיה מושקא תחי
לרגל הולדתה בשעטומ"צ
ביום י"א מנחם אב ה'תשס"ו
נדפס ע"י הוריה
הרה"ח ר' **יוסף יצחק** ומרת **ציפא** שיחיו
ויגלו
יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, חופה ומע"ט
מתוך בריאות, נחת והרחבה

* * *

לזכות הילדה
חביבה שרה תחי
לרגל הולדתה בשעטומ"צ
ביום ג', ז' מנחם אב ה'תשס"ו
ולזכות אחותי
חי' מושקא, דבורה לאה ובתי' יענטא
שיחיו
נדפס ע"י הוריה
ר' **לוי יצחק** הכהן וזוגתו מרת **רחל** שיחיו
זרחי
יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, חופה ומע"ט
מתוך בריאות, נחת והרחבה